

det havde, upaatvibelig været meget onfselig, om den langt tidligere i lignende Forhold var bleven betraadt; saa havde navnlig vi sandsynligvis staaet meget bedre, end vi nu staae. Havde man i en tidligere Tid af vor Historie været istand til at gennemføre den, s. Ex. i Forholdet mellem Danmark og Norge, da er det meget rimeligt, at Monarchiet nu havde havt et ganske andet Omfang, end det for Diebliffet har. Denne Bei blev forøvrigt betraadt i Holland; det er den, som ligger til Grund for Hollands Tilværelse, og den blev upaatvibelig for Tiden forladt af de forenede Nederlande. Var man ikke, om jeg tør sige det, for ilstændet gaaet over til den egentlige constitutionelle Forsatning ved Hollands Tilslutning til Belgien, havde man noget mere holdt sig til den ældre Bei, som var antydet ved disse Landes forrige Udvikling, da er det meget rimeligt, at de ikke havde gjort de bittere Erfaringer, som de nu have gjort; thi den Adskillelse, som er indtraadt, har vistnok for begge Lande medført store Opoffrelser og upaatvibelig større Tab end virkelige Fordele. Man skal derfor være noget forsigtig med at afvise denne Bei, som upaatvibelig er den eneste, der staaer os aaben, den aldeles nødvendige Gjennemgangsvej, som vi maae betrede. Den Stilling, vi saaledes gaae ind i, er heller ikke saa særdeles forskjellig fra de Forventninger, man her tidligere har gjort sig. See vi hen til Slesvig, have vi jo vistnok i 1848 ønsket en legislativ Union med Slesvig; men vi have altid udtalt, at det ikke skulde være nogen incorporerende; men hvad er den praktiske Forskjel mellem en legislativ Union, som ikke er incorporerende, og en foederativ Forsatning med en fælles repræsentativ Forsamling. Jeg seer ikke nogen sand praktisk Forskjel mellem disse to forskjellige Statsformer. Det kan vel være, at der ad Doctrinens Bei kan paavises en Forskjel; men i det virkelige Statsliv troer jeg ikke, at den fremtræder. Ligeledes hvad Holsteen angaaer, kom man — det vil sige Regeringsmændene — hvad der her tidligere har været udtalt, allerede i December 1848 til den Forvisning, at Forbindelsen med Holsteen burde være mere end en Personalunion, og, naar man først var kommen saavidt, skjønner jeg ikke rettere, end at man allerede

dengang maa have indseet, at den maatte blive en stedsevarende Reunion med foederative Forbindelser. Om disse Forbindelser ganske skulde være de samme mellem Kongeriget og Holsteen, som mellem Kongeriget og Slesvig, det var vistnok et tvivlsomt Spørgsmaal, som først ved Kundgjørelsen af 28de Januar 1852 er afgjort derhen, at de skulde være de samme. Kan dette gennemføres, saa kan det jo heller ikke bestrides, at det maa være onfselig. Tager vi altsaa Gjennemførelsen af Kundgjørelsen af 28de Januar som Resultat, troer jeg ikke, at de, som have deeltaget i Udviklingen her i Landet fra 1848 af, kunne ansee sig brostholdne derved enten for Holsteens eller for Slesvigs Vedkommende. Man fordrer nu af os, at vi skulde give Slip paa nogle af de særlige Baaend, som hidtil have knyttet os til Slesvig. Dette kan maaskee være noget betænkeligt; men det er alligevel Noget, som tidligere andetsteds er gjort med øieblikkelig Fordeel. Saaledes søgte man i Storbritannien 1782 at afvæbne den Skinsyge, som eksisterede i Irland med Hensyn til dette Lands Forhold til det brittiske Parlament, og dette gik derfor selv ind paa at give Bestemmelser, hvorved Irland stillede sig selvstændigere, end det tidligere havde staaet, ja, det stillede sig i den Grad selvstændigt, at Bestemmelserne om Thronfølgen kunde forandres, kunde gøres til andre for Irland, end de vare for England. Man opnaaede ganske vist herved en øieblikkelig Tilfredsstillelse; jeg vil ikke sige, at man opnaaede Noget, som holdt længe, og man kom kun ud af det derved, at det brittiske Parlament ikke iøvrigt indskrænkede sin Magtsfylde, og det er dette, vi vel skulde vogte os for at gjøre. Idet man løsnede Forbindelsen med Irland, var der ikke et Menneffe, hvem det faldt ind at sige, at det brittiske Parlaments egen Magtsfylde derved blev mindre. Derved blev det brittiske Parlament senere istand til, da Irland dog ikke fandt sig tilfredsstillet, da fremmede Magter ophidsede det, da politiske Intriguer fandt Sted, og Sagen factisk havde faaet en ny Afgjørelse, at gennemføre en selvstændig Union mellem disse Lande. Havde det brittiske Parlament i den mellemliggende Tid savnet Magt og Indflydelse, eller havde det paa nogen Maade seet sin Magt og Ind-